

Správa o výsledku kontroly plnenia opatrení prijatých na odstránenie nedostatkov zistených kontrolami Najvyššieho kontrolného úradu SR v roku 2008 na Ministerstve hospodárstva SR, Fonde národného majetku SR a v Slovenskom pozemkovou fonde

Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky (ďalej len „NKÚ SR“) vykonal vyššie uvedenú kontrolu plnenia opatrení prijatých na odstránenie nedostatkov zistených kontrolami vykonanými v roku 2008 na základe plánu kontrolnej činnosti NKÚ SR na rok 2009.

Účelom kontrolnej akcie bolo preveriť plnenie opatrení prijatých na odstránenie nedostatkov zistených kontrolou hospodárenia s finančnými prostriedkami a majetkom štátu v procese privatizácie Slovenského plynárenského priemyslu, a.s.(ďalej len „SPP, a.s.“) vykonanou NKÚ SR v roku 2008 na Ministerstve hospodárstva SR (ďalej len „MH SR“) a Fonde národného majetku SR (ďalej len „FNM SR“) a plnenie opatrení prijatých na odstránenie nedostatkov zistených kontrolou NKÚ SR na Slovenskom pozemkovom fonde (ďalej len „SPF“) v roku 2008.

Predmetom kontrolnej akcie bolo:

- a)
Kontrola plnenia opatrení prijatých a písomne oznámených NKÚ SR ministrom hospodárstva SR v máji 2008 na odstránenie nedostatkov zistených NKÚ SR v rámci kontroly hospodárenia s finančnými prostriedkami a majetkom štátu a FNM SR v procese privatizácie SPP, a.s..
- b)
Kontrola plnenia opatrení prijatých a písomne oznámených NKÚ SR predsedom výkonného výboru FNM SR a podpredsedom výkonného výboru FNM SR v máji 2008 na odstránenie nedostatkov zistených NKÚ SR v rámci kontroly hospodárenia s finančnými prostriedkami a majetkom štátu a FNM SR v procese privatizácie SPP, a.s..
- c)
Kontrola plnenia opatrení prijatých a písomne oznámených NKÚ SR generálnym riaditeľom SPF (ďalej len „GR SPF“) v júni 2008 na odstránenie nedostatkov zistených NKÚ SR v rámci kontroly dodržiavania zákonnosti, správnosti a preukázateľnosti postupu SPF pri poskytovaní reštitučných náhrad oprávneným osobám a pri realizácie zámenných zmlúv, uskutočnených v rokoch 2004 – 2007.

Kontrola bola vykonaná na MH SR, FNM SR a v SPF za obdobie 2008 a do 11.12.2009.

I. Vyhodnotenie plnenia opatrení prijatých na odstránenie nedostatkov zistených kontrolou hospodárenia s finančnými prostriedkami a majetkom štátu v procese privatizácie Slovenského plynárenského priemyslu, a.s., vykonanou NKÚ SR v roku 2008 na Ministerstve hospodárstva SR a Fonde národného majetku SR

1. Ministerstvo hospodárstva SR

MH SR prijalo na odstránenie zistených nedostatkov tieto opatrenia:

- 1) Zabezpečiť, aby do registratúrneho strediska MH SR boli odovzdávané spisy organizačných jednotiek z príručných registratúr v súlade s Registratúrnym poriadkom MH SR.
- 2) Zabezpečiť, aby zamestnanec pri rozviazaní služobného alebo pracovného pomeru alebo zmene služobného a lebo pracovného zaradenia protokolárne odovzdal predstavenému všetky vybavené a nevybavené spisy.
- 3) Zabezpečiť, aby správca registratúry priebežne vykonával kontrolu dodržiavania ustanovení registratúrneho poriadku pri správe registratúr organizačných jednotiek.
- 4) Zabezpečiť v súlade s ustanovením čl. III. Zmluvy o prevode práv a povinností akcionára uzatvorenej medzi FNM SR a MH SR pravidelné polročné predkladanie písomných správ FNM SR o postupe ministerstva pri výkone práv a povinností akcionára a pravidelné polročné predkladanie výkazov o hospodárskej činnosti spoločnosti.
- 5) Zabezpečiť preukázateľnosť účtovníctva tým, že pri preberaní objednaných tovarov, prác a služieb musia byť priložené k faktúre doklady preukazujúce, resp. potvrdzujúce prebratie objednanej práce, služieb alebo tovaru.
- 6) Zabezpečiť ukončenie platnosti Mandátnej zmluvy uzatvorenej medzi MH SR a Credit Suisse First Boston (Europe) Limited na finančné poradenstvo zo dňa 26.02.2001.
- 7) Zabezpečiť, aby do registratúrneho strediska MH SR boli odovzdané všetky dokumenty týkajúce sa privatizácie SPP, a.s., ktoré neboli uložené v Registratúrnom stredisku MH SR.

Kontrolou plnenia opatrení prijatých MH SR na odstránenie zistených nedostatkov bolo zistené, že opatrenie č. 4, 6 a 7 boli splnené, opatrenie č. 2 je priebežne plnené, opatrenie č. 1 a 3 boli čiastočne plnené. Opatrenie č. 5 nebolo splnené.

V súvislosti so splnením opatrenia č. 4 na MH SR a opatrenia č. 3 na FNM SR je potrebné uviesť, že prijaté opatrenia, vzhľadom na kontrolu vykonanú v roku 2008, predpokladali dohodnutie spoločných riešení zo strany MH SR a FNM SR. Podľa písomných vyjadrení kontrolovaných subjektov prijatými opatreniami sa informovanosť oboch zmluvných strán o stave a činnosti dotknutej akciovej spoločnosti zlepšila, preto nebolo treba uzatvárať osobitnú dohodu. Uvedený stav bol potvrdený a preukázaný aj NKÚ SR pri overovaní plnenia predmetných opatrení.

NKÚ SR v súvislosti s čiastočným plnením opatrení č. 1 a 3 zistil, že podobné nedostatky zistené na úseku archivovania dokumentácie a v činnosti registratúry na MH SR v roku 2008 boli identifikované aj v apríli 2009, a to zamestnancami Ministerstva vnútra SR. Pri hodnotení plnenia opatrení č. 1, 2, 3 a 7 NKÚ SR prihliadal aj na zistenia a závery z uvedenej kontroly. Správca registratúry na MH SR do času ukončenia kontroly nepreukázal vykonávanie odborného dohľadu správy registratúry v organizačných útvaroch MH SR.

Nejednoznačné a nedostatočné zosúladenie činností na vykonávanie správy registratúry v interných predpisoch MH SR upravujúcich správu registratúry, spolu s jej nedostatočným personálnym zabezpečením, vplývalo na včasné a úplné zabezpečenie plnenia prijatých opatrení v tejto oblasti a preto ich NKÚ SR vyhodnotil ako čiastočne splnené.

Kontrolou bolo ďalej zistené, že MH SR nesplnilo opatrenie č. 5 a nedostatky v zabezpečení preukázateľnosti účtovníctva pretrvávajú. Kontrolou bežných výdavkov za právne poradenské

služby bolo zistené, že MH SR v roku 2009 v rozpore so zákonom o účtovníctve a vnútornými internými predpismi uhradilo dodávateľovi z Bratislavy za právne služby celkovú sumu 318 661,62 € s DPH (9 599 999,96 Sk s DPH). Vystavený účtovný doklad vykazoval formálne a vecné nedostatky, keďže na faktúre nebolo uvedené množstvo a jednotková cena za poskytnuté právne služby. V postupe MH SR pri príprave zmluvy o poskytovaní právnych služieb uzavretej v roku 2009 zistil NKÚ SR viaceré vecné chyby a zmätočné časové údaje, keďže zmluva bola podpísaná 09.02.2009 a plnenie na jej základe bolo deklarované už do 31.01.2009. V zmluve nebola premietnutá klauzula, odporúčaná predchádzajúcou kontrolou NKÚ SR, zabezpečiť zákonom stanovenú preukaznosť účtovných dokladov a kontrolu ich vecnej opodstatnenosti z úrovne príslušného útvaru MH SR a pod..

2. Fond národného majetku SR

FNM SR prijal na odstránenie zistených nedostatkov tieto opatrenia:

- 1) Zabezpečiť v archívnej dokumentácii FNM SR zmluvy o dôvernosti medzi „Kupujúcim B“, „Ručiteľom“, „Gazpromom“ a Credit Suisse First Boston (Europe) Ltd. V mene „Predávajúceho“, „Spoločnosti“ a vlády SR, ktoré boli uzatvorené dňa 21.09.2001, 26.09.2001. 27.09.2001 a zo dňa 30.11.2001 a na ktoré sa privatizačná zmluva odvoláva.
- 2) Iniciovať rokovanie medzi FNM SR a MH SR, v rámci ktorého by sa presnejšie špecifikovali pravidlá, ktoré budú obidve strany v budúcnosti pri obdobných – nedostatky v správnosti a vecnej opodstatnenosti úhrad privatizačnému poradcovi – poradenských vzťahoch rešpektovať.
- 3) Iniciovať rokovanie medzi FNM SR a MH SR, v rámci ktorého by sa presnejšie špecifikovali pravidlá a obsah spolupráce MH SR a FNM SR pri výkone akcionárskych práv v spoločnosti Slovenský plynárenský priemysel, a.s..

Kontrolou plnenia opatrení prijatých FNM SR na odstránenie zistených nedostatkov bolo zistené, že opatrenia č. 1, 2 a 3 boli splnené.

Prijaté opatrenia súviseli so spoločnou činnosťou FNM SR a MH SR v procese privatizácie SPP, a.s.. Právnym základom tejto spoločnej činnosti boli „Dohoda o prístupí k časti záväzku“ medzi MH SR a FNM SR (opatrenie č. 2) a „Zmluva o prevode výkonu práv a povinností akcionára“ uzatvorená medzi FNM SR a MH SR dňa 11.02.2002.

NKÚ SR v roku 2008 zistil, že žiadna z chýbajúcich, tzv. „zmlúv o dôvernosti“ sa v archívnej dokumentácii FNM SR nenachádzala. Keďže FNM SR nebol účastníkom zmluvného vzťahu s privatizačným poradcom nemal právnu možnosť domáhať sa vydania predmetných dokumentov. Toto tvrdenie však nebolo možné konštatovať pri chýbajúcich tzv. „zmluvách o dôvernosti“. Podľa písomného vyjadrenia FNM SR bolo možné sa len domnievať, že tieto zmluvy boli uzatvorené privatizačným poradcom v procese privatizačného tendra a to na základe osobitného splnomocnenia vydaného zo strany FNM SR. Avšak ich originály privatizačný poradca neodovzdal ani FNM SR a ani MH SR.

FNM SR preto po dohode s MH SR odoslal v marci 2008 list privatizačnému poradcovi, ktorým ho žiadal o vydanie originálov uvedených zmlúv. Na túto žiadosť FNM SR nedostal odpoveď. Kontrolou bolo zistené, že Výkonný výbor FNM SR, v záujme získať predmetné originály zmlúv, požiadal písomne v máji 2008 o poskytnutie súčinnosti MH SR. Bezprostrednou reakciou na žiadosť bol list ministra hospodárstva SR z mája 2008 adresovaný na zástupcu spoločnosti privatizačného poradcu. Avšak ani na tento list nebola zo strany privatizačného poradcu doručená odpoveď.

Vzhľadom na to, že FNM SR preukázal vykonanie aktívnych krokov na zabezpečenie

splnenia prijatého opatrenia kontrolóri vyhodnotili opatrenie č.1 ako splnené, a to aj napriek tomu, že napr. chýbajúcu archívnu dokumentáciu (Zmluvy o dôvernosti) sa FNM SR nepodarilo zabezpečiť.

Kontrolou bolo ďalej zistené, že v súvislosti s plnením opatrení č. 2 a 3 FNM SR v máji 2008 a v decembri 2008 inicioval dve rokovania s MH SR.

Vykonanou kontrolou bola preukázaná snaha zástupcov FNM SR presadzovať riešenia odporúčané NKÚ SR v roku 2008. V prípade možného uzatvárania privatizačno-poradenských zmlúv v budúcnosti sa obe strany zhodli na potrebe zdokonalenia jej prípravy. Taktiež bola kontrolou preukázaná zlepšená vzájomná informovanosť medzi FNM SR a MH SR o stave a činnosti akciových spoločností s majoritnou majetkovou účasťou FNM SR, v ktorých MH SR zabezpečuje výkon práv a povinností akcionára v súlade s podmienkami vyplývajúcimi zo Zmlúv o prevode výkonu práv a povinností akcionára.

Zlepšenie vo vyššie uvedenej veci bolo dokladované pravidelným polročným predkladaním obsažných správ o postupe MH SR pri výkone práv a povinností akcionára v predmetných akciových spoločnostiach a uzavretím príkazných zmlúv podľa Občianskeho zákonníka medzi FNM SR a MH SR (príkazca) na jednej strane a jednotlivými zástupcami štátu v orgánoch týchto obchodných spoločností (príkazník) na druhej strane. V príkazných zmluvách sú vymedzené práva a povinnosti zmluvných strán, pričom uzavretím tejto zmluvy príkazník prejavuje vôľu s vynaložením odbornej starostlivosti zastupovať záujmy príkazcu v orgáne spoločnosti, do ktorého ho príkazca nominoval. NKÚ SR zistil, že takéto príkazné zmluvy boli napr. uzavreté dňa 03.04.2009 s desiatimi zástupcami štátu v orgánoch SPP, a.s..

Ako vyplynulo z písomných vyjadrení FNM SR a MH SR uvedenými opatreniami sa informovanosť oboch zmluvných strán o stave a činnosti dotknutých obchodných spoločností zlepšila, preto nebolo treba uzatvárať osobitnú dohodu. Toto bolo konštatované aj v hodnotiacom písomnom stanovisku FNM SR zo dňa 04.12.2009.

Vzhľadom na preukázané aktívne kroky, ktoré boli vykonané v kontrolovanom období zo strany FNM SR, ako aj na samotné znenie prijatých opatrení, NKÚ SR vyhodnotil vyššie uvedené opatrenia ako splnené.

II. Vyhodnotenie plnenia opatrení prijatých na odstránenie nedostatkov zistených kontrolou dodržiavania zákonnosti, správnosti a preukázateľnosti postupu SPF pri poskytovaní reštitučných náhrad oprávneným osobám a pri realizácii zámenných zmlúv, uskutočnených v rokoch 2004 – 2007

SPF prijal na odstránenie zistených nedostatkov tieto opatrenia:

- 1) Zapracovať do interného pokynu GR SPF č. 11/1999, ktorým sa upravujú zásady a postup SPF pri poskytovaní reštitučných náhrad podľa zákona č. 229/1991 Zb. v znení neskorších predpisov v platnom znení a interného pokynu GR SPF č. 19/2004, ktorým sa upravujú zásady a postup SPF pri poskytovaní náhrad podľa zákona č. 503/2003 Z. z. o navrátení vlastníctva k pozemkom a o zmene a doplnení zákona NR SR č. 180/1995 Z. z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva. Ustanovenia podľa zistení z Protokolu NKÚ SR.
- 2) Zapracovať do interných predpisov aktualizované ustanovenia vyplývajúce zo zákona č. 571/2007 Z. z. a z pripravovanej novely zákona č. 330/1991 Zb. vrátane ponukových konaní.
- 3) Zaviazat' riaditeľov regionálnych odborov štvrťročne predkladať na oddelenie reštitúcií zoznamy nevybavených reštitučných nárokov.
- 4) V prípade zmlúv podpísaných námestníkom GR SPF na základe poverenia v období od 29.03.2007 do 10.04.2007 sledovať všetky ďalšie informácie k prípadným novým

okolnostiam jeho činnosti a novozískané poznatky postúpiť orgánom činným v trestnom konaní.

- 5) Zabezpečiť jednotný postup pri plnení reštitučného nároku postúpením pohľadávky podľa všeobecných ustanovení Občianskeho zákonníka.
- 6) Dodržiavať ustanovenia platného registratúrneho poriadku a plánu zo dňa 02.11.2004.
- 7) Vytvoriť informačný systém, ktorý zabezpečí hodnoverný spôsob evidencie zmlúv o bezodplatnom prevode v súlade s pripravovanou novelou zákona č. 330/1991 Zb. a ďalšími právnymi aktmi.
- 8) Dodržiavať ustanovenia zákonov č. 282/1993 zb. a č. 161/2005 Z. z. podľa zistení z Protokolu NKÚ SR.
- 9) Postupovať pri zámenách pozemkov v zmysle ustanovení zákona č. 180/1995 Z.z. a vnútorných predpisov fondu vrátane doplnenia informačného systému evidencie zámenných zmlúv v súlade s prijatými opatreniami zo dňa 24.01.2007 a v súlade so zisteniami z Protokolu NKÚ SR.
- 10) Zamerať kontrolu na problémové oblasti podľa zistení z Protokolu NKÚ SR.

Kontrolou plnenia opatrení prijatých SPF bolo zistené, že z celkového počtu 10 prijatých opatrení boli opatrenia č. 1, 2, 4 a 7 splnené, opatrenia č. 3 a 10 sú plnené priebežne, opatrenie č. 7 bolo splnené čiastočne, opatrenia č. 6 a 9 neboli splnené a opatrenie č. 5 prijal SPF nad rámec predmetu kontroly vykonanej v roku 2008 a nevzťahuje sa na jej výsledky.

Na účely jednotného postupu a transparentnosti pri vydávaní reštitučných náhrad má SPF vydané interné predpisy (ďalej len „IP“). Napriek tomu, že od januára 2008 nadobudla účinnosť novela zákona o pozemkových úpravách, usporiadaní pozemkového vlastníctva, obvodných pozemkových úradoch, pozemkovom fonde a o pozemkových spoločenstvách fondu, SPF nezabezpečil premietnutie ustanovení tejto novely do príslušných IP. Keďže v polovici roka 2008 bol pripravený na schválenie v Národnej rade Slovenskej republiky ďalší doplnok uvedeného zákona, zaviazal sa SPF aktualizovať príslušné IP do 3 mesiacov od jeho účinnosti.

Vzhľadom na to, že príslušné IP neboli do konca októbra 2008 novelizované, opatrenie č. 1 a 2 zo strany SPF bolo splnené oneskorene.

V súvislosti s priebežným plnením opatrenia č. 3 NKÚ SR zistil, že, že predmetné zoznamy nevybavených reštitučných nárokov sú štvrťročne aktualizované a predkladané na generálne riaditeľstvo SPF nielen v elektronickej, ale aj v písomnej forme.

Splnenie opatrenia č. 4 preukázal SPF zaevidovaním 21 sporných reštitučných zmlúv do svojej operatívnej evidencie a informovaním orgánov činných v trestnom konaní vo veci. Z kontroly vykonanej na SPF v roku 2008 okrem iného vyplynulo, že zmluvy o bezodplatnom prevode, ktorých predmetom vydania boli pozemky v inom katastrálnom území (ďalej len „k. ú.“), než v akom sa nachádzali pôvodné pozemky, neboli evidované v operatívnej evidencii SPF. Pretože sa spisy k uvedeným zmluvám nenachádzali na príslušných pracoviskách SPF, zodpovední zamestnanci oddelenia reštitúcii existencii týchto zmlúv nevedeli. Predmetné zmluvy z roku 2007 boli identifikované až pri katastrálnom konaní v roku 2008. Pre zásadné nedostatky v návrhu na zápis vlastníctva bolo v 7 prípadoch konanie o vklade zastavené, v 13 prípadoch bol vklad povolený a v 1 prípade bolo konanie o vklade prerušené.

Kontrolou bolo ďalej zistené, že pri schvaľovaní a vydávaní reštitučných náhrad v roku 2009 bolo preukázané konanie, ktoré nebolo vo verejnom záujme. V mesiacoch júl a august boli okrem iného do Rady fondu predložené neúplné materiály týkajúce sa plnenia 20 reštitučných náhrad. Z toho v 4 prípadoch mali byť vydané pozemky v inom k. ú., než v ktorom sa nachádzali pôvodné pozemky. V predloženom zozname boli uvedené aj oprávnené osoby, ktorým na základe sporných zmlúv uzavretých v roku 2007 mali byť vydané pozemky vo Veľkom Slavkove. Podklady, ktoré slúžili Rade fondu na odsúhlasenie, neobsahovali vydávanú výmeru, chýbal údaj o tom či a kedy boli oprávneným osobám ponúknuté náhradné pozemky v mieste pôvodných pozemkov

v primeranej výmere a kvalite, ako aj údaj o cenovom porovnaní pôvodných pozemkovs vydávanými, ktorý má vplyv na veľkosť výmery vydávaných náhradných pozemkov. Aj napriek uvedeným skutočnostiam bol per rollam predložený návrh odporučený na realizáciu.

Podľa príslušných ustanovení reštitučného zákona z roku 2003 je oprávnenou osobou aj ten, kto má alebo získal štátne občianstvo SR, ale na území SR nikdy trvale nežil, resp. v súčasnosti trvale nežije. SPF je povinný vydať reštitučné náhrady v zmysle právoplatných rozhodnutí obvodných pozemkových úradov. Kontrolou bolo zistené, že pozemkové úrady v niektorých prípadoch vydali rozhodnutia v správnom konaní, ktorými priznali právo občanom, u ktorých nebola dôsledne preukázaná ich identifikácia, napr. podľa čísla pasu, či úradnej listiny vydané príslušným štátnym úradom, preukazujúcej miesto trvalého pobytu oprávnenej osoby a štátnu príslušnosť. Takéto rozhodnutia sú často na SPF doručené po lehote stanovenej na podanie opravného prostriedku.

SPF prijal opatrenie č. 5 s tým, že v termíne do 30.09.2008 zabezpečí jednotný postup pri plnení reštitučného nároku osobám, ktoré na základe zmluvy o postúpení pohľadávky podľa ustanovení Občianskeho zákonníka nadobudli právo od oprávnených osôb. Uvedené opatrenie prijal SPF nad rámec nedostatkov zistených kontrolou NKÚ SR v roku 2008 a stanovený termín plnenia nebol dodržaný.

Pozastavenie podpisovania právnych úkonov na vydávanie reštitúcií spojených s postúpením pohľadávky, ktoré Správna rada fondu prijala svojim uznesením v roku 2000, vyplynulo z výsledkov kontroly NKÚ SR vykonanej na SPF ešte v roku 1999, ktorou boli zistené porušenia reštitučných a daňových zákonov. Uvedený spôsob vydávania reštitúcií sa bežne uskutočňoval do februára roku 2000.

Uznesenie Správnej rady fondu z roku 2000 bolo zrušené novým IP GR SPF, ktorý nadobudol účinnosť od 01.mája 2009, kde bola deklarovaná úprava jednotného postupu SPF pri realizácii reštitučných nárokov v rámci postúpenia pohľadávky podľa ustanovenia § 524 a nasl. Občianskeho zákonníka.

Plnenie reštitučných nárokov postúpením pohľadávky bolo povolené aj napriek nedoriešenému problému spočívajúcim okrem iného aj v možnom úniku daní a poplatkov zo strany nadobúdateľov pozemkov, tzv. postupníkov – veriteľov.

Podľa ustanovenia § 16 ods. 4 zákona č. 229/1991 Zb. o úprave vlastníckych vzťahov k pôde a inému poľnohospodárskemu majetku v znení neskorších predpisov a podľa ustanovenia § 8 ods. 2 zákona č. 503/2003 Z. z. o navrátení vlastníctva k pozemkom a o zmene a doplnení zákona NR SR č. 180/1995 Z. z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva (zákonov „lex specialis“), oslobodenie od platenia daní a poplatkov súvisiacich s takýmto prevodom je výslovne a deklaratórne viazané len na oprávnené osoby (§ 4, § 2 citovaných zákonov). Ak oprávnená osoba pred vydaním reštitúcie prevedie zmluvou svoje právo na inú osobu, na tzv. postupníka, stáva sa preberajúca osoba veriteľom a nie oprávnenou osobou.

Kontrolou vykonanou v roku 2008 bolo na SPF zistené nedodržiavanie niektorých ustanovení zákona o archívoch a registratúrach. Časť došlej a odoslanej korešpondencie vzťahujúcej sa k reštitúciám a k zámenným zmluvám nebola označená evidenčným číslom, odtlačkom pečiatky, dátumom doručenia, či dátumom vypracovania. Ide o náležitosti, ktoré okrem iného preukazujú dodržanie termínov a zákonných prekluzívnych lehôt. Aj napriek tomu, že SPF sa v prijatom opatrení zaviazal dodržiavať zákon o archívoch a registratúrach a interný registratúrny poriadok bolo kontrolou zistené, že táto povinnosť sa aj naďalej nedodržiava a NKÚ SR vyhodnotil opatrenie č.6 ako nesplnené.

Vytvoriť informačný systém, ktorý zabezpečí hodnoverný spôsob evidencie zmlúv o bezodplatnom prevode sa zaviazal SPF opatrením č.7. Na zabezpečenie hodnoverného spôsobu evidencie reštitučných zmlúv mal SPF obstarat' softwér. V správe o plnení opatrení SPF deklaroval, že na aktualizácii softvéru pracuje. Dokladovou kontrolou vykonanou NKÚ SR bolo zistené, že softwér s programovým vybavením „Reštitúcie“ nebol zakúpený. Kontrolou bolo ďalej zistené, že

zmluvy uzavreté podľa osobitných predpisov, ktorých je SPF účastníkom a ktoré boli uzavreté do 01.09.2008 sú zverejňované v lehote do 5 pracovných dní od ich podpisu zmluvnými stranami v zmysle ustanovenia § 34 ods. 17 zákona č. 285/2008 Z. z. Kontrolou bolo tiež preukázané, že údaje o pozemkoch, ktoré sú vhodné ako náhradné pozemky podľa osobitných predpisov sú zverejnené na internetovej stránke SPF s poznámkou, že fond nemôže garantovať ich vhodnosť. Zverejnené boli len celkové výmery, bez parcelných čísel a bez dňa aktualizácie.

Keďže softvér na evidenciu reštitučných zmlúv do času výkonu kontroly SPF neobstaral, opatrenie č. 7 bolo kontrolórmí vyhodnotené ako čiastočne splnené.

Kontrolou NKÚ SR vykonanou v roku 2008 bolo zistené, že aj napriek tomu, že žiadosti na vydanie nehnuteľností cirkvám a náboženským organizáciám neobsahovali zákonom stanovené náležitosti, ako napríklad právnu subjektivitu, špecifikáciu nehnuteľností, titul a obdobie prechodu vlastníctva nehnuteľností na štát, boli žiadosti akceptované a nehnuteľné veci vydávané. Teda právo na navrátenie vlastníctva nehnuteľných vecí bolo priznané aj tým cirkvám a náboženským organizáciám, ktoré v zákonom stanovenej prekluzívnej lehote nevyšpecifikovali nehnuteľnú vec a právny dôvod odňatia. Na základe výsledkov kontroly v roku 2008 prijal SPF opatrenie č. 8, ktorým sa zaviazal dôsledne posudzovať predmetné žiadosti a dodržiavať ustanovenia cirkevných reštitučných zákonov. NKÚ SR v tejto súvislosti zistil, že v roku 2008 uzavrel SPF 19 zmlúv o vydaní nehnuteľnosti cirkvám a roku 2009 iba 1 zmluvu. Vykonanou kontrolou bolo preukázané, že nehnuteľné veci sú vydávané na základe relevantných dokladov a v súlade s ustanoveniami príslušných zákonov. Opatrenie č. 8 bolo vyhodnotené ako splnené.

Kontrolou zámenných zmlúv uzavretých v rokoch 2004 – 2006 bolo preukázané, že zámeny neboli uskutočňované vo verejnom záujme, ale v prospech fyzických a právnických osôb. Z vlastníctva Slovenskej republiky v správe SPF boli účelovo vyčleňované pozemky novými geometrickými plánmi. Prijímané boli rozdrobené pozemky, nevhodné na reštitučné účely. Náklady vynaložené na vypracovanie geometrických plánov, znaleckých posudkov, ako aj poplatky súvisiace so zápisom vkladu vlastníctva do katastra nehnuteľností boli v niektorých prípadoch hradené z rozpočtu SPF. Na základe výsledkov kontroly prijal SPF v roku 2008 opatrenie č.9, ktorým sa zaviazal postupovať pri zámene pozemkov v súlade so zásadami, vydanými na základe ustanovení zákona o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom. V roku 2008 neuzavrel SPF žiadnu zámennú zmluvu, pretože uznesením vlády SR z roku 2006 boli predaj a zámena pozemkov pozastavené.

Ku dňu výkonu kontroly plnenia opatrení v roku 2009 bolo uzavretých 6 zámenných zmlúv. Z náhodne vybranej kontrolnej vzorky bolo zistené, že aj v roku 2009 boli zámenné zmluvy uzatvárané účelovo. Ani v jednom prípade SPF nepreukázal, že zámeny boli vykonané vo verejnom záujme a že prijaté pozemky sú vhodné na vydanie v rámci reštitúcie. Taktiež nebolo preukázané, či nadobudnuté pozemky sú predmetom nájmu. Týmto konaním opäť neboli dodržané ustanovenia zákona o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom, ako aj zákona o pozemkových úpravách, usporiadaní pozemkového vlastníctva, obvodných pozemkových úradoch, pozemkovom fonde a o pozemkových spoločenstvách. V jednom prípade bolo zistené, že do zmluvy boli zahrnuté aj 2 pozemky, ktoré v čase zámeny už neboli vo vlastníctve štátu, v správe SPF. Napriek tomu, že kontrolný list preukazoval vykonanie predbežnej finančnej kontroly bez zistených nedostatkov, NKÚ SR vyhodnotil vykonanie predbežnej kontroly zo strany SPF ako formálne, čo nebolo v súlade so zákonom o finančnej kontrole a vnútornom audite a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Opatrenie č.9 nebolo splnené.

Opatrením č. 10 sa SPF zaviazal vykonať kontroly zamerané na problémové oblasti zistené kontrolou NKÚ SR v roku 2008. SPF má zriadený odbor kontroly, ktorý vykonáva svoju činnosť na základe polročných plánov kontrolnej činnosti, schvaľovaných generálnym riaditeľom SPF. V roku 2008 a 2009 boli na regionálnych odboroch SPF vykonané kontroly dodržiavania všeobecne záväzných právnych predpisov a interných pokynov fondu pri poskytovaní reštitučných náhrad

a kontroly dodržiavania registraturného poriadku. Na základe vykonaných kontrol, ktorými boli zistené vecné a formálne nedostatky, boli prijímané opatrenia. Výsledky kontroly NKÚ SR preukazujú, že účinnosť prijatých opatrení nebola dostatočná.

Zhrnutie

Kontrolou plnenia opatrení prijatých na odstránenie zistených nedostatkov NKÚ SR zistil, že kontrolované subjekty nie vždy pristupovali k ich plneniu dôsledne. Aj keď v prevažnej miere opatrenia boli splnené alebo sú plnené priebežne, niektoré opatrenia neboli splnené, alebo sa ich plnením nedosiahli žiaduce výsledky (napr. nezabezpečenie zmluvy o dôvernosti v súvislosti s privatizáciou SPP, a. s. napriek vykonaným aktivitám zo strany MH SR a FNM SR).

Na MH SR pretrvávajú nedostatky súvisiace so správou registratúry a v preukázateľnosti účtovníctva, najmä pri úhradách výdavkov za právne poradenské služby. NKÚ SR v tejto súvislosti odporučil MH SR, aby pri prijímaní nových opatrení boli zhodnotené a zohľadnené aj príčiny neplnenia, resp. nedôsledného plnenia pôvodne prijatých opatrení.

Výsledky kontroly opatrení na SPF opäť preukázali, že naďalej pretrvávajú nedostatky v činnosti SPF a konanie orgánov fondu nie v každom prípade bolo vo verejnom záujme. Pri vydávaní reštitúcií neboli dodržiavané ustanovenia zákona o archívoch a registratúre, zákona o pozemkových úpravách, usporiadaní pozemkového vlastníctva, obvodných pozemkových úradoch, pozemkovom fonde a o pozemkových spoločenstvách, ako aj zákona o finančnej kontrole a vnútornom audite a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Účinnosť prijatých opatrení nebola dostatočná. Štatutárne orgány fondu, ktoré boli vymenované do funkcie v polovici decembra 2009 sa zaviazali prijať účinné opatrenie na odstránenie kontrolou zistených nedostatkov.